

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, esütörtökön és szombaton délelben. Ára évnegyedre 3 ft. o. ó. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. ó. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A „nyilttér” cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvpuza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, novemb. 4. 1866.

(D.) A cholera mulófelben levén, az országgyűlés összehívott november 19-re.

Az országgyűlés nem ürvendetes auspiciumok közt nyílik meg, a határozati párt lapja a legutóbbi számig vagdalódzik a 15-ös bizottmány eszméi ellen, s legközelebből is Simonyi képviselő kimondja, hogy nem kell delegatio (habár már az 1861-i felirat elismerte a delegatokat általi esetről esetre érintkezés szükségét), másfelől ha a bécsi lapok helyes forrás után értesítenek, a kormánynak sem kell delegatio. Les extremes se touchent, és ezen toucheirozás által egymást erősítik.

A bécsi lapok azt mondják, hogy a Majláth-Belcredi kormány meg fogja ígérni a felelős magyar ministeriumot, azaz: megadja az oroszánt, de annak minden körmet levágja, az által, mert pénzügyet, hadügyet annyira közönséges követel, hogy a mostan működő osztrák Steueramtokat is mind megtartja, melyek a magyar ministerium mellőzésével egyenest a bécsi ministeriumtól függenének. A had, pénz, kereskedelem s külügy elvétetik a magyar királyság külön jogából, a vallás, közoktatás s más ily dolgok megmaradhatnak, sőt a kormány meg is ígértetendi a legfelsőbb leiratban, hogy ezen tárgyakra készek a többséget bíró pártból nevezni ministeriumot, azonban az országgyűlésnek abba is bele kell egyeznie, hogy a közös tárgyakat Bécsben közös parlamentben tárgyalják. Ez értesítés szerint a magyar királyság országgyűlésének semmivel sem marad fenn több joga, mint a mennyit Carinthia vagy Stayerország specialis Landtagja birni fog.

Ha a magyar országgyűlés ezt el nem fogadja, akkor eloszlatják, s közvetlen választás után fognak választani magyarokat a bécsi parlamentbe. Ezt írják a bécsi lapok, s ez talán mot de l'ordre lehet, mert a „Gazetta” is az erdélyi inspirált román conferentiát után egyszerre 1863 mellett emel újból laudszát, a mikor Erdély nem magyar lakói s fennebbi elvnek engedtek, tartottak itt gyűlést s küldöttek a Reichsrathba, s ugyanezzel egyidejűleg egy pár Schmerlingből horvát és tót lap oly pluralismusról beszél, mely végre egy osztrák közparlamentben összpontosuljon, a pluralismus örve alatt létesítve a centralisatiót.

E szerint tehát nem kell delegatio. És így a Deák-párt, mely a lehető megoldás kulcsa, mint a netovábbis eszmét, a delegatiót tartotta, két szélsőség által van sarkpontjából kilököve, s a kormány és azzal ellentétebb szélső párt által úgy minoritáshoz téve, mint a hol tíz-tizenkét egymással különben ellenkező érzelmet s vágyu nemzetiség egy közös támadásba egyesülve minoritáshoz nyomhat egy nagy és compact nemzetet.

Mi azonban a „Presse” e vészirének még ma hitelt nem adunk, mert a kormány élén végre is nem Schmerling, hanem Majláth áll; még Schmerling sem merészt neki fogni az erdélyi magyarság magatartásán okulva a közvetlen választásoknak, Majláth pedig, azt hisszük, bele nem egyeznék, mert ő nem a régi ellenzékéből való ugyan, s így szabadelvűségéről nem ismerjük; de végre is alkotmányos felfogással bíró magyar ember, s tudja, hogy oly közegbe képviselőket nem lehet választani, a mely törvény szerint még nem létezik, s melynek létesítését éppen most követeli a kormány — ha követeli? — az országgyűléstől.

Majláthnak tehát, ha akarná is a bécsi parlamentet, a miről a „Presse” újságol, előbb oly országgyűlés kellene, melylyel e parlament születését elfogadta.

E szerint tehát ha a mostani országgyűléssel a mostani kormánnyal újat akar buzni, nem azt fogja tenni, a mit a „Presse” mond, hanem az országgyűlést eloszlatja, s a népre hivatkozik. Új választást fog intézni az országgyűlésre, elpróbálja a választásokon magát többségbe tenni, s ha nyer többséget, akkor programját átviszi a jövő új országgyűlésen, Magyarország pénzügyét, hadügyét s minden főbb ügyét átszolgáltatja Austriának, s a többi ügyekre ezen országgyűlés többségéből, azaz: leendő saját pártjából alakít ministeriumot.

Ha ezt írja a „Presse”, ezt inkább elbírhatnók, habár ily kísérlet sikerét is határozottan tagadjuk, hanem hogy a Majláth kormány a Reichsrathban való közvetlen választáshoz folyamodjék, azt soha egyik bécsi lap reméire után sem bízhatjuk el, a nélkül, hogy valaha életünkben csak láttuk volna is a magyar kancellárt.

Azt is felteesszük a magyar kormányfőfiak tájékozottságáról, miképp tudják, hogy ha ez országgyűlést eloszlatják, akkor a nép, melyre a kor-

mány hivatkoznék, nem nekiök, hanem Deák és pártja visszaléptével a legszélsőbb balnak adna igazat.

Igy a bécsi lapok vészireit teljes fentartással említhetjük meg, mint oly birt, melyet józan észszel elhinni nem lehet, legalább addig nem, míg a mostani magyar kormányfőfiak vissza nem lépnek.

A májusi cikk és a 15-ös bizottmány munkálata.

II.

Kolozsvár, nov. 1. 1866.

(D.) A „Debate” májusi cikke szerint Deák F. kiindulási pontjával a practica sanctio mondja ki, ez alapon látja azt megvitandónak: mit igényelnek a birodalom újabb viszonyai. Ez alapon könnyű áttevni a legfontosabb kérdéseken. Ezen kérdések:

- 1) Vannak-e oly ügyek, melyek a monarchia valamennyi országával közösek?
- 2) Melyek azon ügyek?
- 3) Miképp kell azokat tárgyalni?

Deák akkori nyilatkozata szerint e kérdések elsőjére az 1848-diki törvények s az 1861-ki országgyűlés feliratai feleletül azt adák, hogy „vannak közösigyek.” És a mint tudjuk, ezen ügyek közösigégét a 15-ös bizottmány kisebbsége is éppen úgy, mint többsége, elismerik.

A második kérdésre Deák a practica sanctioból vonta le a feleletet s azon tételt állította fel, hogy minden a mi közös, csak azon mérvben és azon fokig lehet közös, a mennyiben a birodalom fentartására mulhatlanul szükségesnek látszik.

Közösigyeknek nyilvánítja a birodalom közös védelmét. Elmélete szerint ez kétféle u. m. békés és hadi. Ennélfogva közösigy a külpolitika és a hadsereg.

Ezeket csak egységesen lehet vezetni, s valamint a külföldön csak az uralkodót képviselik a követek, úgy csak ő a közös hadsereg főparancsolója.

De ha a diplomatiánál átható közösség esete fordul elé, a hadseregnél ez nem így van. A hadsereg szorosan bel és hadi hivatását illető ügyei a főparancsoló dolga; azonban a hadsereg kiegészítése, a szolgálati idő megszabása, az ujonczállítás módjának elhatározása, elszállásolás stb. ezek a magyar országgyűlés teendői. Ez azonban nem zárja ki, hogy a hadsereg erejéről háború és béke idején közös egyezkedés történjék, azonban az így meghatározott mennyiség kiállítását a magyar országgyűlés dolga.

E közösigyek rendezéséhez pénz kell, s így azon kiadások, melyek ezen közösigyekre vonatkoznak, valamint az e célra szükséges kölcsönügyi működések szintén közösigy.

Az ily mennyiség meghatározására egyezkedésnek kell történni, de az, hogy az ily összeg mimódon állíttassék elé? a magyar országgyűlés dolga. A magyar pénzügyministernek az így kiszabott összeget a közös (birodalmi) pénzügyministerhez kell átszolgáltatnia, mely utóbbinak Magyarországon semmi külön közege nem lehet.

További közösigyeknek mondá Deák a májusi cikk szerint a közös vám és kereskedelmi politikát.

A 3-dik kérdésre, hogy miképp kell ezen közösigyeket tárgyalni, az említett cikkben ez mondatott: „Ezen közös alapok megállítása ennél fogva ismét közösigy, azonban ezen közös alapokon belül legyen megvédve a magyar országgyűlés törvényhozási joga, s a birodalom abban nem szenved rövidséget, ha p. o. Magyarország változtatást tenne a dohány egyedáru módzatán stb. stb., ugyan ez áll a kereskedelmi törvényhozásról is. E részben Deák az általános elvek közös meghatározása mellett, azoknak az ország sajátos viszonyaihoz alkalmazását az országgyűlésnek tartja fenn?

Ezek azon elmélet alapvonásai, melyet Deák, kinek szerény és nemes elve az, hogy a közvéleményből merítse tevékenységének forrását, béke-galambként bocsátott volt ki a mult év májusában, mely tájékoztatást hozzon a közvélemény hangulatáról.

Minden lap, s mi is közöltük akkor

ezen cikkeket, bennök az egész közvélemény egy új fordulat előjelét látta, Schmerling, ki az előtt kevésbé mondá ki az elévülés elméletét, kezdett állásában ingadozni, azon rendszer, melyről a csüggedezők azt hitték, hogy megtörhetlen, e cikk megjelenése után alig négy hónapra összeomlott.

Nem emlékezünk, hogy akár politikai körökben, akár nyilvános lapokban támadást intéztek volna a májusi cikk elmélete ellen, melyet Deáknak saját közege a „P. Napló” is elismert; nem emlékezünk, hogy a követválasztáskor lehullott program-záporban egyetlen egy is megtámadta volna ezen elméletet, de arra igen, hogy csaknem minden képviselőjelölt Deák elvei hívének vallotta magát; arra sem emlékszünk, hogy a kormány inspirált közegei ostromolták volna azon eszméket, sőt inkább pártolák, s mindenesetre midőn azon eszmék és közvélemény befolyása alatt a kormányfőfiak állásukat elfoglalták, ezen tényök által irányadókul ismerték el azon eszméket.

Ezek szerint a közép pártoknak csak annyiban lehet joguk támadást intézni a 15-ös bizottmány munkálata ellen, a mennyiben ezen eszméktől eltért, s a kormány nál is csak az igazolni ezen eszmék természetes következményének, a magyar ministerium kinevezésének halogatását, hogy ha a képviselők közvéleménye vagy a 15-ös bizottmány munkálata amaz eszméket desavouálta volna; az pedig sem a feliratokban, sem a képviselők magatartásában nem mutatkozott, mert a 15-ös bizottmány munkálatainak közreadásáig a pártok közt jó egyetértés volt, azon innen pedig tudva volt, hogy a 15-ös bizottmányt a többség védi, ha ennek a kormány a jogfolytonosság tetteges helyreállításával, a magyar ministerium kinevezésével az országos közvélemény előtt erkölcsi támaszt nyújt, s ő maga félre áll.

Vizsgáljuk tehát a 15-ös bizottmány munkálatait. A 2-ik alinea a practica sanctioból származtatja a közös bizottságnak együttes erővel való fentartása iránti közös s viszonyos köteleességét, fenmaradván e mellett az ország alkotmányos közjogi és belkormányzati önállása.

Igy állítja fel ezt a májusi cikk elmélete is. A bizottmányi munkálata 8-ik alinea a közös és együttes védelem egyik eszközének mondja a külügyet, másik közös védelmi eszköz a hadügy a 9 alinea szerint. Ezeket a munkálatait, közösigyeknek mondja. Annak mondja a májusi cikk is.

A 11-ik alinea az egész és így a magyar hadseregnek is egységes vezérletét s belsejének fejedelmi jognak, s közös intézkedés alá tartozónak mondja, de a magyar hadsereg időnkénti kiegészítését, az ujonczok megajánlásának jogát, a megajánlás föltételeinek s a szolgálati időnek meghatározását, úgy szintén a katonaság elhelyezését az országának tartja fenn. Kijelenti a 13-ik alineában, hogy a védelmi rendszernek szabályozása vagy átalakítása csak a magyar törvényhozás beléegyezésével történhetik.

A bizottmányi munkálata a hadügy költségeit a kiegyezendő arányban szintén közösigy állítja fel, s általában a 17-dik alinea szerint a pénzügyet annyi részben közösigy tekinti, a mennyiben az a közösigyeknek elismert ügyekre fordítatik, de a kiegyezett arány szerint Magyarországra esendő összeg kivételéről stb. a magyar országgyűlés s ministerium teljes önállósággal intézkedik.

Ezen elvek gyakorlati kivételét a 20-ik s azt követő alinea szerint aképp indítványozza, hogy a közösigyeknek elismert ügyekből eredő terhek és köteleességek arányát kölcsönös alku által állítsák meg, és pedig oly móddal, hogy egyrészt a magyar, másrészt az osztrák országgyűlés külön-külön küldöttséget választanak, e két küldöttség az illető felelős ministerek közbejárása mellett részletes adatokkal támogatott javaslatot dolgozik ki a teher s köteleesség arányára nézve. E javaslatot mindenik félnek ministeriuma saját országgyűlésébe elébe terjeszti, hol az rendesen tárgyalatik, határozatát mindkét országgyűlés közli egymással, s a megállapodások szenteaités végett a Fölség elébe terjesztetnek. Ha a két országgyűlés nem tud kiegyezni, az uralkodó dönt.

A 15-ös bizottmány elismeri, hogy ezen tárgyak kezelésére nézve eltér a practica sanctio szigorubb határozmányaitól, hanem a birodalom másik felének is alkotmányhoz jutása teszi ezt czélszerűvé.

A májusi cikkben közreadott elmélet szintén úgy állítja fel, hogy a hadsereg bel és hadi hivatására vonatkozó ügyek annak főparancsolóját illetik, a 15-ös bizottmány terve e részben annyit különbözik, hogy ezt is megosztja a képviselők küldöttjeivel, tehát itt alkotmányyszerűbb eljárást adoptál.

A májusi cikk a hadsereg kiegészítését, a szolgálati idő meghatározását, az ujonczok állítása módjának megszabását, elszállásolását éppen úgy állítja meg, mint a 15-ös bizottmány. Nincs különbség tehát e pontban is a kettő közt, csak a bizottmányi munkálata egy előnyösebb kiegészítést tesz, a midőn a védelmi rendszer meghatározását vagy átalakítását is az országgyűlésnek tartja fenn. A hadsereg költsége arányos hordozásáról a két elmélet szintén egyet mond.

A 15-ös bizottmány által a terhek arányának meghatározása módjáról szóló tervezet a májusi cikk elméletét követi. A cikk kimondja, hogy a hadsereg hadi s békés állásáról, valamint annak költségeiről, s általában a közösigyek költségeiben való részesedésről, közös egyezkedés történjék s meghatározassék így a mennyiség, a mi Magyarországot illeti s a mit így kiállítani a magyar országgyűlés dolga.

A cikk igaz nem mondja e közös egyezkedés módját, de mondja azt, hogy a módzatok megállítása közösigy, ez tehát egyetértő tárgyalást jelent. Ily tárgyalás természetesen két önálló országotest között nem lehet másképp, mint a két tömb törvényhozása vagy annak kiküldöttjei által, tehát a 15-ös bizottmány tervezete szerint. Hogy egyetnem-értés esetében az uralkodó határozzon, ez nincs a májusi cikkben; hanem ki lehet tehát más, a ki itt a bírói végeldöntés jogát gyakorolhassa? Végre is a hazát hadsereg nélkül hagyni egyetértetlenség miatt nem lehet.

A főkérdésben tehát u. m. a két főbb közösigy meghatározásában, valamint az azok feletti egyezkedés módzataiban, mi a májusi cikk s a 15-ös bizottmány munkálatai közt elvi eltérést nem látunk.

Folytassuk most tovább taglalásunkat.

— Ö császári s apostoli királyi Felsége folyó évi october 30-kán kelt legfelsőbb elhatározásával az elnapolt magyar országgyűlésnek folyó évi november 19-dikére történendő ismétli egybehívását legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

A képviselőház elnöke folyó évi november 2-ról, minden egyes országgyűlési képviselő urhoz, a következő hivatalos fölszólítást intézte:

Tisztelt képviselő ur!

Majláth György főkanzellár ő nagyméltósága folyó évi november 1-8-án napjáról 15,895. szám alatt hoztam intézett hivatalos levele által tudósított a felől, hogy minitán az újabb hivatalos kimutatások az ország fővárosában és egyes vidékein pusztítólag dühöngött járvány tetemesen csökkenését tanúsítják, s annak rövid idő alatti végeleges megszűnése bizton remélhető levén, ő cs. kir. Felsége folyó évi october 30-ról kelt legfelsőbb elhatározásával folyó évi június 24-kén 10,005. szám alatt kelt kegyelmes királyi leirattal elnapolt magyar országgyűlésnek folyó évi november 19-dik napjára történendő egybehívását legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

Mely kegyelmes királyi leirat tartalmáról tisztelt ő nagyméltósága azon hivatalos kérelemmel tudósított, hogy fönttisztelt legfelsőbb elhatározást a képviselőház tagjaival közöljem, s a szükséges intézkedéseket megtegyem, miszerint az országgyűlés nagy horderejű működését, ő Felsége kijelentett atyai szándékához képest, a kitűzött napon ismét megkezdhesse.

Ezen hivatalos fölszólítás következtében megkérem t. képviselő urat az országgyűlési tanácskozás folytatására végett f. évi november hó 19-dik napján sz. kir. Pest városában, mint az országgyűlés törvényes helyén leendő megjelenésére.

Kelt Pesten, 1866-dik évi november 2-dik napján.

Ezen hivatalos fölszólító levél a képviselő urak lakhelyeikre küldetett, hol azonban a rendes lakhelyeket megadni nem lehetett, a levelek az illető választó kerületek főhelyeire intéztettek.

Lapszemle.

A „P. Napló“ nagyfontosságú cikksorozatot hoz ezen cím alatt: „A Deák-párt helyzete.“ Az 1-ös cikkben azon felfedést, mintha ezen párt utóbbi nyilatkozása csak manevrűzés volna visszautasítva, kijelenti, hogy bizonyos esetekben a visszalépés oly kötelesség, mely a pártnak jellemében fekszik. Minden politikai pártnak csak addig van értelme és hivatása, míg a célját, melyet maga elé kitűzött, elérhetők véli; a mint a helyzet oly lényeges változáson ment keresztül, hogy a küzdelem sikerének valószínűsége elenyészett: az illető párt, mely nem önmagáért, hanem bizonyos célért létezik, önbecsületének s a nemzetnek tartozik az az, hogy visszalépése által a nemzet erejét a további küzdelemmel megőrizze.

Mindezek megérthetése a cikk visszamegy a múltba, mely a Deák-párt alakulásának bölcsője volt, s kiemeli, hogy a Schwarzenberg-Bach rendszer alatt hazánkban csak egy politikai párt létezett, s e párt azon politikát, mely a történeti jognak és a legalitásnak hadat izent, az öngyilkosság politikájának tekintette. E politika az 1848—49-ik évi eseményekben kereste ürügyét, holott éppen megfordítva, e hagyományos politika korról korra megújuló törekvéseiben fektették az érintett események indokait.

A cikk fölszövegesnek tartja a védelmet az elszakadás vádjá ellen, mert ha lehetett is egyesek, kiknek higgadtságot a fájdalom és keserűség tulszárnyalá, s kik az elszakadás által óhajtottak volna nehéz helyzetükből kibontakozni; de oly politikai párt, melynek combinációiban az elszakadás, mint elérhető és elérni szándékolt cél szerepelt volna, nem létezett.

Az összes hazai értelmiség előtt csak egy cél lebegett, a pragmatica sanctio alapuló politikai, nemzeti és alkotmányos létünk megmentése; a politikai taktika pedig az volt, hogy a döntő körök alkalmasszerűleg figyelemztessék a helyzet veszélyeire, és ha ez siker nélkül maradna, bevárva a hatalom kiábrándulását, addig visszavonulni a passivitas sánczai mögé. E politikának meg volt azon haszna, hogy megkímélte a nemzet erkölcsi és anyagi erejét, nem provokálta a hatalom bosszúját, s megvonta a kormánytól a közlekedés és a nemzeti támogatás erejét.

A Schwarzenberg-Bach rendszert megdöntötték a solferinói ágyuk, de a kiábrándulás felüton megállapodott, s csak is ezek által ön Solferino gyászemlékké. Nálunk pedig a solferinói nap áttöré az egységes politikai phalanxot. Ez időtől fogva az ó-conservatívek mind célra, mind politikai taktikára nézve külön váltak. A szakadást a politikai célra nézve is, tanúsítá maga az octoberi diploma, mely Magyarország állami önállósága helyébe szűkhörű autonómiát tiltott. A történetesen feladta lesz annak idejében megítélni: vajon ildomos volt-e az ó-conservatívek párttörődékítő elhagyni a nemzet zömét? vajon nem volt-e időelőtti dolog az actio terére kilépniük? s vajon, ha már ezt tevők, nem lett volna-e czélszerűbb eljárás, egyszerűen azon, habár sikeretlen követelésre szorítkozni, hogy a törvényes állapot visszaállítassék, mintsem a hatalommal oly transactióra lépniük, mely a nemzetet ki nem elégíthet?

Az első cikk végül továbbá recriminációk mellőzésevel constatálja a tényt, hogy az ó-conservatívek útja a Deák párt útjától eltért.

A második cikk egész terjedelme szerint így következik:

Mellőzve az alkotmányos formákat, melyek az octoberi diplomában foglaltaknak, s csak lényegét emelve ki, annak sarkpontját az egységes állam eszméje képezi, ugyanazon eszme, melyért Austria államférfiai különböző módon századok óta küzdöttek. Az autonómia azon ügyekre nézve, melyek abban Magyarország belügyei közé soroltatnak, akár Oroszországban is, az egység minden csorbája nélkül fennállhatna. Egy tollvonással megszünteti az Magyarország önálló politikai létét; nemzeti létét pedig egy közös birodalmi tanács lassú, de biztos absorptiójának adja át. Az nem volt egyéb, mint Austria régi tradíciója újabb kiadásában.

A szabadelvű pártnak a birodalomról egészen más fogalmi voltak és vannak. Szerintünk a pragmatica sanctio nem egységes államnak, hanem egy oly feloszthatlan birodalomnak veté meg alapjait, mely két nagy és egymástól független államtömbből áll. E két nagy önálló államtömb össze és szívélyes cohesiója képezi a legtermészetesebb és azért a legerősebb kapcsolatot, mely a birodalom két részét egymáshoz fűzi; amde e cohesió egyedül azon meggyőződésen alapulhat: hogy mindkét rész specialis érdekei, melyeket a történet kifejtett és megsemmisített, a birodalomban kellő védelmet és biztosítékot találnak. A míg e meggyőződés fennáll: meglesz a cohesió ösztöne; ellenben a mint a birodalom a helyett, hogy védeni és biztosítani a két nagy államtömbet legfőbb érdekeket, inkább megtámadja azt: önként és ellenállhatlanul beáll a szétmállás processusa, melyet az anyagi erőbata-

lom egyidőre eltakarhatna vagy visszafoghatna ugyan, de melynek lefolyását nem lenne képes megakadályozni.

Felfogásunk szerint a birodalom regenerációja nem újabb és újabb transactióktól, hanem egyszerűen attól függött és függ: hogy azon destructiv politika helyett, mely oly sokáig tilt a hatalom polcán, s mely a birodalmat természetes sarkából kiforgatta, a fenntartás politikája lépjen, azaz: oly politika, mely a monarchiát valódi alapjaira visszahelyezze, s életműködését saját jellemével és organizmusával benső összhangzába hozza.

Meggyőződésünk azt sugta, hogy a ki a történeti jogot — a birodalom ezen egyedüli jogalapját — megtámadja: az a birodalmat nem újáremteni, hanem természetes alapjaiból kiemelni akarja, a nélkül, hogy helyette más jogalapot tudna költöztetni; az a kézzelfogható valót, politikai fictióknak és ábrándoknak áldozza fel.

Politikai bitükn azt tartá, hogy a historiai jog s ennek természetes kifolyása, a legalitás, a birodalomnak egyetlen élettörvénye és életfeltevése; s hogy minden eltérés ettől, compromittálna a birodalom európai hivatását, szétbomlással fenyegetné benső kötelekeit, jövőjét a sohaszesszélyhez kötné, s lehetetlenné tenné magát a valódi alkotmányosságot is.

Tisztában voltunk az iránt, hogy midőn a historiai jog és a legalitás nevében a magyar korona integritását és hazánk törvényes önállóságát követeljük, — egyszersmind a birodalom integritását, egyuttal azon jogalapot is védelmezzük, melytől a birodalom létele, benső életereje, hatalma és jövője függ; mert a mely joggal Magyarország egyes alkateszei felmondhatnák a bűséget a magyar koronának: ugyanazon joggal kiválthatnák jövőre a birodalmi kapcsolatból is.

Elvégre tisztában voltunk magunkkal arra nézve is, hogy az összes birodalom alkotmányosságának nem tehetünk jobb szolgálatot, mintha saját alkotmányunkhoz ragaszkodunk, — a legvastagabb önmítás lévén, azt hinni, hogy azon hatalom, mely egy, századok óta fennálló nemzetközi szerződés által is biztosított alkotmányt egyszerűen mellőzni bír, több tiszteletet tudjon és akarjon tanúsítani egy új alkotmány iránt.

Ezek voltak a szabadelvű párt politikájának vezérelvei. Szóval: mi akartunk egy életérés, hatalmas és éppen ezért alkotmányos Austriát, — de nem úgy, hogy az Magyarország romjain keletkezzék; míg az octoberi diploma Magyarországból a birodalomnak egy nagy vármegyét csinált. Mi a historiai joggal régi Austriát akartuk új életre ébreszteni; ellenben az octoberi diploma célja volt: egy új Austriát alkotni, melynek még sok időre lett volna szüksége, hogy historiai joggá váljék. Nektünk a történeti jog és a legalitás lévén jelszavunk, logikai következetességgel kelle tiltakoznunk az ellen, hogy történelmünk által alkotmányos életünk legutolsó és legszebb korszaka kegyeletlenül kiszakítottassék, s hogy törvényeinknek éppen azon része áldoztassék fel, mely állami önállóságunk és alkotmányos életünk rég nélkülözött legfőbb biztosítékait elvégre kezünkbe adta; míg az octoberi férfiak böngészetett tartottak történelmünk és törvényeink felett, s ezekből mindazt, mi utokban állt, a hatalom számolyára letették.

Ily éles ellentét fejlődött ki az octoberi férfiak és az ország szabadelvű pártja közt, az octoberi diploma által.

E pártszakadás meghasonlást idézett elő a szabadelvű párt sorában is, azonban nem a célra, nem az elvekre, hanem csak a párt taktikájára nézve. Az egyik rész nem hit a hatalom kiábrándulásában, sem abban, hogy az, egy újabb válság kényszere nélkül, a teljes törvényes állapot visszaállítására hajlandó legyen; s ennél fogva időelőtti nek tartá a passiv negatio sorompóit elhagyni, sőt károsnak is annyiból, a mennyiben a negatio feladása a hatalmat megerősíthetné azon többitében, hogy a nemzet félrendszabályok által kielégíthető. Ez volt oka, hogy a midőn az octoberi diploma után a megyei rendszer életbeléptetése munkába vétetett, a szabadelvű pártnak most említett része teljesen távol akar maradni az ugynevezett csonka megyék alakításától. — Ellenben a szabadelvű párt másik része, mely Deák Ferencz nézeteit fogadta el, a félalkotmányos tér elfoglalása mellett nyilatkozott.

És itt a helye, hogy e párt nézeteinek, elhatározásának indokait röviden elmondjuk.

A Deák párt sem hitte a hatalom teljes kiábrándulását; de azon reményben volt, hogy e kiábrándulást és azzal a válság kedvező lefolyását elősegítheti, gyorsíthatja az által, hogy ha a nyilvánosság verőfényében földeríti a helyzetet és kimutatja, hogy hazánk önállósága és mindaz, a mit a nemzet jogosan követel, nemcsak nem ellenkezik a birodalom érdekeivel, sőt, hogy éppen a birodalom jól felfogott érdekei azok, a melyek Magyarország teljes kielégítését sürgetik.

Azt hittük, hogy mivel költöztetés bízalom nélkül a békés kiegyenlítés nem képzelhető: a nemzet bizalma és engesztelékenysége hasonló bizalmat és jóakaratot fog kelteni oda fenn, és lefogverzi azon elleneinket, kik a nemzet passiv magatartását folyvást elszakadási törekvések gyanújával terhelék.

Súlyt helyeztünk arra, hogy passiv magatartása által az országgyűlés egybehívása ne késleltessék, s hogy itt a hatalomnak mielőbb alkalma

nyíljon a nemzet kívánalmait nem egyes feltokodó és jogosítlan coteriák, hanem az egyedül jogosult és törvényes képviselő, — magának a nemzetnek előterjesztéséből megismernie.

Elvégre nem tévesztették szem elől, hogy már most politikai programunk ellenfelei az octoberi férfakkal is szaporodtak, s egyáltalában nem tarthatuk közönyösnek egyrészt ezek hazafiúi érületét és politikai belátását meggyőzni akarni arról, hogy a nemzet vágyait hibásan tolmácsolák, másrészt pedig a hatalmat felvilágosítani az iránt, hogy az octoberi férfiak által téves és célellenes irányba tereltetett.

Pártunknak sikerült e nézetekkel áthatolnia, s a megyék, az összes szabadelvű párt egyetemes részvéte mellett, csakugyan megalakultak.

De alig történt ez meg, a Deák-pártot már is nagy veszteség érte. A hatalom, be sem várva a magyar országgyűlés egybehívását s a nemzet nyilatkozatát, egy lépéssel tovább ment azon sikamlós téren, melyet az octoberi diploma teremtet: megjelent a február 26 ki paténs, tetteg életbeléptetvén azon intézményt, mely elvileg ugyan már az octoberi diplomában el volt határozva, de mely iránt e diploma értelmében a magyar nemzet előbb meghallgatóndó lett volna.

Mind a mellett az 1861-dik évi országgyűlés első felirata, mely pártunk irányának és modorának hű tükré volt, tanúsítja, hogy az érintett csapás nem ingatá meg bátorságunkat és kitartásunkat, noha kétségtelen, hogy az sokkal jelentékenyebb többséggel megy keresztül, ha a február 26 ki paténs nem lát vala napvilágot.

Nem sokára jött a második csapás: a kormány ismeretes leirata, mely eloltá a remény és bizalom utolsó sugarát is, s mintha egyenesen ellentét lett volna intézve: pártunk kiindulási pontját, feltervéseit és számiát az utolsó határvonalig desavonálta, a szabadelvű párt azon részének jóslatát igazolván, mely az 1861-ki országgyűlés alatt a „határozati párt“ elnevezését nyerte, s mely a beküldetés politikáját előre sikertelenné hirdeté.

A második felirat hangja már ez ismételt csatavesztés eredménye volt, melyet pártunk feltűről szenvedett. A közvélemény áradata ellen lehetetlen volt magunkat tartanunk, s ez nem is állhatott szándékunkban. Egy politikai párt vezérének nemes feladata nem terjedhet tovább, mint a közvéleménynek irányt adni, tévedéseit leleplezni, a való és igaz számára útát törni még akkor is, midőn a siker reménye a távol ködében dereng előttük; amde egy ország közvéleménye ellen sorompóba lépniök annyi lett volna, mint magukat, egyéni véleményüket, a nemzet akarata fölé emelni akarni. Legkevésbé szabad pedig ezt tenniök akkor, midőn a közvéleménynek, mint 1861-ben volt az eset, igaza van.

Tény az, hogy az 1861-dik évi második leirat véget vetett a Deák-párt uralmának, s az ország közvéleményét a határozati párt táborába vitte át. E közvélemény, melyet az országgyűlés felosztalása csak megszilárdított, uralmának világosabb jelét alig adhatta, mint a Deák-párt befolyása alatt alig egy évvel előbb alakult megyék önkényes visszalépése által, a mi a passivitas egyidőre eljuttat politikájának restitúciója, és pedig oly hatályos restitúciója volt, hogy a bekövetkezett provisoriumoknak az adminisztrációra szükséges közveket majdnem kötélen kelle fogniök.

A Deák-párttal azonban az octoberi férfiak politikája is megbukott; legalább rendszertől csak az maradt fenn, a mi benne a legrosszabb volt. Tanulságnak ez is megjárna; de, mint a későbbi események mutaták, az octoberi férfiak bizony kevéssé okultak, mint a hatalom, melynek példáját követék, midőn később a tért ismét elfoglalva, korábbi politikájuknak nem irányát, hanem csak modorát változtattak meg.

Különlélek.

A „Victoria“ kolozsvári biztosító társulat szabályai alapján fel van jogosítva, hogy kölcsöneinek jótékonyaságát a vidékekre is kiterjeszthesse, s e célra a kívánt fiók közveket felállítsa. Az intézet igazgató választmánya már a múlt hóban kimondá azon elvet, hogy oly hatóságban, hol az intézetnek 40-ig menő részvényese van, a közvetlen közlekedésekről intézkedés történjék. Maros-Vásárhelyt s közveiden vidékén a részvényesek száma ezen mértéket csaknem ütven, az igazgatóság ajánlatára a választmány elhatározta, hogy M.-Vásárhelyt szigorló bizottmány állítsassék, s az intézet pénzkölcsönzését az ottani részvényesek közt kezdje meg. Az igazgatóság megbízott tervet és utasítást készíteni a m.-vásárhelyi szigorló bizottmány megalakításáról s eljárása módozatairól; mely a legközelebbi napokban fog jóváhagyás végett a választmány elébe terjesztetni, s a kikölcsönzés megkezdése végett a további intézkedések a Maros-Vásárhelyt s vidékén levő részvényesek érdekében azonnal meg fognak történni. A „Victoria“ra nézve egy közlebbi számolat alkalmából megjegyezhetjük, hogy tüzlete a háborus idők dacára oly kedvezőleg áll ekkor, minél kedvezőbb állással létezése első évében egyik európai hasonló intézet sem igen kérkedhetik, s ha nagyobb csapás nem éri ez intézetet, mint ekkorig érte, részvényeseinek már is szép osztalékot adand.

*. A reconstruált ministerium programjáról különféle hírek keringnek, melyek egyike szerint Magyarországnak már az országgyűlést összehívó királyi leiratban valami engedmény tétetik. E leirat állítólag magyar ministeriumot helyezend kitétele; de a mi illeti a közügyeket, ezekre nézve az octoberi diploma álláspontja állítatnék fel irányadól.

A német-azláv örökös tartományok képviselői, hir szerint arra fognak felszólíttatni, hogy csak a folyó ügyeket intézzék el. Ezek elintézése után a kormány e képviselőket feloszlattja s új választásokat ír ki; addig pedig egyezkedni fog a magyar országgyűléssel.

Mily eljárást akar követni e részben a kormány, azt még nem tudni; de egy versio erre nézve már fölmerült. Ugyanis az új „Presse“, a következő közlést hozza: „Mondják, hogy el van határozva, a magyar országgyűléssel szorososan kijelölve tudatni, melyek azon pontok, a melyeknek a kormány óhajása értelmében való elintézésétől függ, hogy a magyar ministerium kinevezessék. Az országgyűlés vagy megteszi ezen engedményeket s akkor nem nagy nehézséggel fog járni, az ily értelemben módosítandó alkotmányt a Lajthán innen is a birodalmi képviselő által rehabilitáltatni; — vagy pedig a magyar országgyűlés a mellett marad, a mit a kormány megadhatatlannak nyilvánít, s azon esetre a ministerium el van határozva közvetlen választások útján birodalmi képviselőket hívní szesze.“

— Figyelemztetjük az okasok szőlőmivelésre törekvő birtokosokat, kik országgyűlési képviselő Gál Jáánosnak rendezett szőlőszetéből gyökerez és sima veszőket rendeltek meg, siessenek azok elszállításáról intézkedni vagy indósítani rögtön őt, hogy minő módon küldje meg; ugyanis közelgő országgyűlésünkre a tulajdonos el fog menni, s mindenesetre jobb, ha az ő otthon létében megtörténik az elszállítás. Egyébiránt, a kik megkészték a megrendeléssel, a fentemlítettél még több jeles, mintegy tizenöt féle muskotály, asztali- és kúli- és belföldi borszőlő fajokból még tehetnek megrendelést.

*. A „Victoria“ biztosító társaságnál biztosított csőrüm f. év september 17-én szerencsétlen tűz által elhamvadván, károm a társaság által minden levonás nélkül, a lehető legrövidebb idő alatt kifizetett, melyért a tekintetes igazgatóság fogadjja halas köszönetemet. Albi, 1866. october 15-ken. Apor Albert.

— (Neolog.) Borcsányi és kis-czényi Bokros Lajos, a maga és neje n.-várad Inozéai Juliánna, gyermekeik: Juli, Andor és István nevében, ugyszintén Bokros Ádám és Elek, valamint Derzi Bartha Mózes, Bartha Zsuzsanna, öz. id. Gyergyai Ferencné, Bartha Rozália, öz. Nemegyei Jánosné, szomorúan jelentik, hogy a forrón szeretett édes anyja, illetőleg napja, nagyanya és testvér, özvegy Bokros Lajosné, szülött Derzi Bartha Borbára, f. hó 4-dikén estvéli 6 és 1/4 órákor hosszabb idő óta tartott mellhájban, életének 56-ik. özvegyességének 21-dik évében meghalt. Földi része f. hó 6-kán d. u. 4 órákor fog, koporsója mellett tartandó könyörgés után, hűdotei 282-dik számú szállásáról a köztemető mellett Demeter-féle sírkertbe kihisértetni, s ott, saját kívánása szerint, férje porai mellé elhelyeztetni. Áldás emlékére! Béke porain! Kolozsvárt, nov. 5. 1866.

*. Ő Felsége december hóban ismét meglátogatta a magyar fővárost, mint Prágából strgönyzik.

*. B. Beust külügyminister ur az eskütt ő Felsége kezébe már letévén: hivatalos működését a bécsi külügyministeri palotában e folyó hó 1-ével már megkezdette.

*. A császár ő Felsége ellen elkövetett állítólagos merénylet, a legújabb sürgönyök szerint, nem egyéb, mint egy kis élelmes kísérlet volt Palmer utól, kiről ugyanis azt sürgönyözik, hogy biz ő egy kicsit szeret életmentő lenni, egyébiránt adósságot eleget csinált Bécsben, ha nem fizette is ki mindeniket. A szegény Pastról pedig azt hírlik, hogy már szabadon van bocsátva, Lásuk az affaire részleteit, a mint azt a „Nar. Listy“ és „Pol.“ közzé tenni sietnek.

Palmer angol kereskedelmi hajókapitány, mások szerint mérnök, nagy ügygyel bajjal szerzett magának jegyet a „Prodaná nevasta“ előadására; annál feltűnőbbnek kellett lenni, hogy az előadást már az első felvonás alatt odahagyta, s az ácsorgók közé vegyült a színház előtt, mely nem volt félhomályban, hanem két gázcsillag által napfényesen megvilágosítva. Első felvonás után ő Felsége kijött a színházból, s a közönség folytonos éljenzése közben, nagy idővártafra, kocsiával elindult. Ez idő alatt egy lélek sem vette észre, hogy zavar történt, vagy valamely vitéz angol tiszt ur egy királygyilkossal küzdött volna. Csak midőn a császári kocsik eltávoztak, látták az emberek, mint vezet egy idegen tiszt egy vézna emberkét a legközelebb álló rendőrhöz s adja át ennek. A dollog jó darabig fől sem tűnt; mignem egy idő múlva nagy sürgés, forgás támadt a színház körül: rendőrsztek mobón kerestek valamit a földön, s találak, hir szerint, egy fekete selyem rongyot, melybe két papírcsomó volt betakarva, az egyikben löpor, másikban postaserét. A Palmer állítása szerint a

földre esett piztolty késő éjszakáig kereszték, de mindhiába.

Azonban Pust Antalt, kit munkatársai szorgalmas, csöndes, jólelkű munkásnak ismernek, a rendőrségre vitték, hol kistűt, hogy kiváncsiság vitte a színház elé, s a császár megjelenésekor sipkáját akarta levenni, midőn hátulról valaki megragadta karját, s a rendőrbűz vitte. Egybirant ez jó távolban történt a császár kocsitól. — A bíres tőlött piztoltyt valami Valenta ur találta a földön, de körülbelül 30 lépésnyire onnan, a hol Pust állott. Palmer azt állította, hogy azon pillanatban, midőn Pust „irányzó karját” leltette, az leányt s valamit iparkodott zsebébe rejtetni. A zsebeket kikutatták, és találtak benne egy — kapukulcsot.

Mindezekből pedig és egyéb körülményekből eléggé kitűnik, hogy ha Prágában merény történt, az a józan ész ellen volt intézve, s ha Palmer valamit megmentett, az nem saját reménye volt. Maga ö Felsége sem hajlandó komoly dolognak venni az egészet. Erre mutatnak azon szavai, melyekkel Prága bucsuzó küldöttségének mély sajnálatot kifejező beszédére felelt: „Föl se vegyék a dolgot: a legkellemetesebb emlékek hagyom el Prágát és Csehországot. Látszik, hogy az egész vagy egyes ember bűne, vagy éppen fictió, oly ügyetlenül kezdtek.”

* Gr. Széchenyi Ödön, a „F. Lapok” szerint, jelenleg a csillagászat, mértan, földírat és világisme tüzetesebb tanulmányozásával foglalkozik, miután hajóskapitány akar lenni. Szerencsére, nincs szüksége rá, hogy e minőségben valamely társulatot szolgáljon; hanem akar birni egy kegyérséggel is, mint a hogy Angliában a legelső lordok fia is birnak egygyel, 1849 után sok előkelő ur vehette volna hasznát ilyené szakismereknek. Gróf Széchenyi Ödön ezuttal vizgára készül, melyet egy illetékes küldöttség előtt teend le, hogy, mint kitüntetett hős, oklevelet nyerhessen. Ő különben a maga számára egy „Regatta” nevű hat lövegű kényelmes yachtot építtetett (útszám magyar munkásokkal), melyet néhány nap múlva már vízre bocsátanak, s melyen gróf Széchenyi kéjutazásokat fog tenni.

* Berlinben egy rendkívül sajtóságos termet fogtak legközelebb mutogatni. Ezen terem egy bánya hasában van és abba csak az állat száján át juthatni. E czetthal a svédországi gothenburgi múzeum igazgatója, Malm által készített ki és azon múzeum tulajdona. A czetthal tavai Gothenburgnál partra vetetett és 1080 mázsát nyomott; 55 láb hosszú és 26 láb körfogat. Hasában egy kényelmes terem van berendezve, mely 20—25 személyt fogad be.

* Friesen ur, a szász békealkudozó, a békekötés aláírásakor így szolt volna: „A szász királyság végrendeletét írom alá.” „Oh nem — felelt Savigny, a porosz megutalmazott — az egész házassági szerződés.”

* Néhány év előtt nagy érdekltséget keltt városunkban egy szomorú bűnvádi eset, melyről annak idejében sokszor emlékeztek meg a lapok. A vádlott Szabó Gergely volt, ki állítólagosan megölte kedvesét, s egy zakkba kötve a Szamosba dobta. A végtárgyalás eredménye az lön, hogy terhes és összevágó gyannosokból Szabó Gergelyt — ha jól emlékezünk — 10 évi fogságra ítélték. A védő ügyvéd felebbzte ez ügyet, melynek következtében újabb vizsgálatok rendeltettek el, ezek azonban, ugy látszik, a vádlott előnyére döltek el, mert, a mint halljuk, legközelebből Szabó Gergely szabadlábra helyeztetett. E hír kétségen kívül váratlanul fogja meglepni mindazokat, kik az említett végtárgyaláson jelen voltak.

— Azon kegyes adakozók névsora, kik a kolozsvári ev. ref. főtanodai szegény sorsu ifjaknak napi cipővel való ellátására tett ígéreiteket, egy évre valósággal be is küldötték. Kolozsvárról Stein János ur a felszólítási íveket 1000 példányban ingyen állította ki; t. Pávai Vajna Elek ur, egy ifjunak, míg kolozsvári lakos lesz, cipővel való teljes ellátását ígért, adott az idénre 16 ftot; t. Demeter Károly ur 3 véka búzát; mlgos Ince Mihály ur, míg lehet, 5 ftot; t. Osvai Ferencz tanár ur, életéig, 1 véka búzát; mlgos Kadási Dániel ur 5 ftot; mlgos Ugron István ur, életéig, 4 véka búzát; t. Polik János ur 2 ftot; t. Végh Bertalan 2 ftot; t. Csapó Sándor ur, 10 évre évenként 5 ftot; b. Kemény Ferencz 8 nmlsge, 3 évre évenként 5 ftot; mlg. Zsigmond Elek 8 nmlsge 3 ftot; t. Bojtha József ur 3 véka búzát; országos főorvos mlg. dr. Pataki Dániel ur 8 nmlsge, 3 évre ígért 10 ftot, megküldött 5 ftot. M. Bika: az ev. ref. egyház és t. Benedek Sándor lelkész ur, 5 évre, minden évben egy-egy véka búzát. Szamosújvárról: t. Bodor Bertalan ur 20 ftot; t. Gönczi Mihály ur 2 ft 50 krt; t. Eisenlohr Ulrich ur 2 ftot; t. Sallak István ur 1 ftot; t. Györfi Gábor ur 1 ftot; t. Péterfi Dénes ur 2 ftot; t. Nagy József 2 ftot. Tordáról: t. Velics Sámuel ur 25 ftot; t. Szikszai Lajos ur 2 ftot. Vistából: t. Kónya János ev. ref. lelkész ur, míg él, 2 véka búzát. Dobokából: t. Gyarmathi Mihály ur, míg ott lakand, 2 véka búzát. Csornafalváról: t. Biró Sándor ur, 3 évre évenként 9 véka búzát, beküldött 2 vékát. Székéről: t. Tasnádi Pál ur 1 véka búzát; Kiss György ur 1 véka búzát. Sajóúdvárhelyről: t. Both Károly ur 5 ftot. Sajó-

Szentandrásról: t. Fehérvári Károly ur 3 ftot; t. Ferenczi Károly ur, míg él, 2 véka búzát; t. Jancsó Mihály ur 3 véka búzát. Türréből: az ev. ref. egyház 1 véka búzát; t. Jónás Elek lelkész ur 1 véka búzát; az egyház tagjai 2 véka búzát. Kolozsvárról: t. Barkó Károly ur 4 ftot. Kőzéplakról: t. Ibrányi Károly ur 5 ftot. Palatkáról: t. Gálmán János ur 2 ftot. Mocsról: egy valaki 1 ftot; t. Vinkler Frigyes ur 5 ftot; t. Veres Mihály ev. ref. lelkész ur 5 ftot. Baczából: gróf Kornis Ádám 8 nmlsge 1 ftot. Dézsről: t. Ungvári György ur 5 ftot; t. Róth Pál ur 1 ftot; t. Gyarmathi János ur 1 ftot; t. Bajnóczy Gyula ur 1 ftot; t. Peille Ottó ur 1 ftot; t. Galgóczi Antal ur 1 ftot; t. Miskolci Molnos Lajos ur 1 ftot; t. Ilosvai Lajos ur, életéig, 1 ftot; t. Lányi Károly ur, életéig, 1 ftot; dr. t. Szűcs Sámuel 1 ftot; t. t. Vékonny Ferencz ur 1 ftot; t. Nagy Károly ur 1 ftot; t. Gerecse János ur 1 ftot; t. Veres László ur 1 ftot; t. Pataki Ferencz ur 1 ftot Kis-Petri-ből: t. Szentgyörgyi Józsefnek urasszony 4 ftot. M. Valkóról: t. Kilyén Ferencz ur 2 ftot. Kalota-Szentkirályról: t. Gyarmathi Sándor ur, 4 évre egy-egy véka búzát; t. Császár Péter ur 1 ftot; t. Török Károly ur 2 ftot; t. Csákány László ur 1 ftot. Mórától: t. Fekete István ev. ref. lelkész ur, életéig, 2 véka búzát. Mező Örből: mlg. Bihari Imre ur 6 véka búzát; mlg. Bihari Imréné Kendeffy Polixéna 6 nmlsge, 6 évre évenként 6 véka búzát. Aranyos Polyánból: özv. t. Szabó Sámuelnek urasszony, míg él, 50 krt. Csomafájáról: t. Butyka Lajos ur, 4 évre évenként egy-egy véka búzát. — Vegyék buzgó pártfogóink kegyességükért hálás köszönetünket. A fennebbieken kívül van még ígérve a mai napig 94 véka búza és 42 ft; de kibocsátott iverik legnagyobb része még nem jöven be, többet is reménylünk, s ezen biztos reményben a mai napon kezdve, az adakozásokból 68 szegény sorsu tanulóknak kezdünk meg naponként, részint két, részint egy cipőt kiadni.

Kolozsvárt, nov. 5-én, 1866.

A kolozsvári ev. ref. főtanodai elöljáróság nevében Takács János, igazgató.

Felszólítás.

Tisztelettel felkérjük mindazokat, kik tőlünk a Cserey Druziánna „Vizhangok az életből” című gondolat-gyűjteményre előfizetési íveket fogadtak el, hogy azokat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, mivel a mű rövid idő múlva sajtó alá kiküldt, s a szétküldésről korán kell intézkednünk.

Monostorszeg, nov. 1-én, 1866.

Ifj. Berenczei Miklós és Monostori (Lukácsfy) Aurél.

(*) **Nemzeti színház.** „Hamlet”-ben Drágus igyekezett adta a czimszerepet, megjegyezzük azonban, hogy a mult évben sokkal jobban láttuk már e szerepet tölle. Opheliát Szépné asszony jó felfogás, bensőség s kellő nyugodtsággal adta. A többi szereplőkről nincs semmi megjegyzésünk. A színház eléggé látogatott volt, s a közönség bőkezű volt a tapsokban.

„Hazatérték.” Hegedűsnek e szörny drámája gyalóbb előadást nem ért nálunk, mint ezuttal. Márai Laurának minden buzgalma kevés volt, hogy megmentsen valamit az előadásból.

Nov. 3-án: „Lucia.” Az első operai előadást általános érdekltséggel várta az összes közönség; az eredmény azonban, minden törekvés dacára, nem minden tekintetben volt kielégítő. A czimszerepben Huber Ida k. a. sokat küzdött a zenekarral, mely csak hirtelenében lön összealakulva habár jó erőkből. A minden tekintetben tetszetős, lágy, finom hang sokszor alig tudott feltűnni a dissonanciák közül, sokszor, ha nem akart elmaradni az orchestertől, a legvilágosabb jelekkel kellett hol sebesebb, hol lassabb tactusra inteni a működőket, kiknek teljes melegséggel szolgát, hogy rögtönözve kellett működniük. Magán áriái a közönség zajos tapsokkal fogadta és ezek valóban kiérdemelt tapsok voltak. Edgardot Fekete csinosan énekelte, elannyira, hogy operai tag szinpadunkon első fellépésére több sikert még nem vívott ki mostanság. Hangja tiszta s sok könnyűséggel hordozza. Heksch ur Asthonban mutatta be magát. Nem akarunk ez uttal ítéletet mondani hangja s képzettségéről, mert annyi akadálylyal kellett neki is küzdeni, hogy e fellépéséből nem ítéltünk. Filippovics (Raymondo) kevés hanggal rendelkezik már, s éppen ezért takarékosan bánik vele. A közönség szép számmal gyűlt össze s Huber Ida asszonyt és Feketét sok szép tapsok- és kihívásokban részesíté.

Politikai hírek.

Angolország. London, oct. 27. A „Globe” szerint „a berlini és stockholmi kabinetek arra törekzenek, hogy Dániát az európai államok sorából kitöröljék. Poroszország a dán száraz földet akarja bekebelezni, míg Svédország a dán szigeteket kapná meg.” — Egy későbbi számban azt állítja a londoni lap, hogy „egy párt Koppenhágában, a főnebbi tervezet elbarátásán, a berlini kormánynak azt indítványozta, miszerint vegye fel Dániát tagul az Észak-bémet szövetségbe, és mint olyant, hagyják fenállani.” — Így fordult a világ, jegyzi meg a „Globe”, Svédország és Dánia levett kaleppal áll-

nak Poroszország előtt és Franciaország mint passiv néző.

Londonban feltűnt, hogy míg a franciaországi félhivatalos lapok állandón Belgiumot veszik célba és bekebelezési sejtelmekben ringatódnak, a párisi „Moniteur” a brüsseli függetlenségi ünnepéről nem vett tudomást. A brit kormány iránt barátságos sajtó most ismét azon meggyőződését fejezi ki, hogy a franciaiai császárja és Bismarck gróf közt Belgiumot illetőleg bizonyos egyezménynek kell fenállani. A „Herald” „Dechamps egy régebben tett nyilatkozatára utal, mely szerint Belgium azon veszélyben forog, hogy a legnagyobbított hatalomra törv Poroszország és a támadási vágytól libegő Franciaország közt, mint az üllő és kalapács közé kerülő vas, kárt fog szenvedni. Azonban Angliában mind jobban azon határozat került felül, hogy Belgium egy netáni támadás ellen védendő.”

Olaszország. A „Nat. Ztg.” arról értesül, hogy Sartiges gróf emlékirata nem hagy fenn kétséget az iránt, hogy a francia csapatok elvonulása után a római nép az olasz egységet célzó fölkelést fog megkísérteni, és hogy a pápának, mint világi fejedeleme, további maradása lehetetlenné lesz téve. A római aristocrazia nagy része is már alig rejtegeti Olaszország iránti rokonszenvét. E körülmények közt megmagyarázható, hogy Sartiges gróf elbocsátatását kérte, hogy Malaret br. szintén vonakodik a római követi állomást elfogadni, és hogy egy kiváló diplomata sem találkozik, ki a Sartiges gróf által hátrahagyott haláltan örökséget átvállalná. Azon szándoktól tehát elállottak, hogy Rómába egy diplomatát küldjenek, és abban egyeztek meg, hogy egy táborokot ruháznak fel, ki, míg a francia csapatok Rómában időznek, egyszersmind a legfőbb katonai hatalmat is birni fogja és a megszálló had határozata után is Rómában maradna, hogy tekintélyével a pápának a lehető erkölcsi támogatást nyújtsa. A császár erre Fleury tbkot szemelte volna ki, de a végleges határozatról még mi sem hallszik.

A velencei küldöttség, mely Victor Emanuelnek Velence szavazásának eredményét fogja át-nyújtani, Florenzben nov. 4-én fog fogadtatni; s rá következő napon a király Velencébe megy, hová nagy kíséretével november 7-én fog érkezni; kíséretében lesznek mindkét kamara elnökei, a ministerek és az udvari kíséret. Velencében a király lehető legfőbb fogadtatására készülnek és az „Adria királyi”-je régi emléket akarják vissza-idezni. A gondola, mely Victor Emanuel a „canal grande” bejáratánál az indobáz közelében várandja, harmincz középkoriasan öltöztetett hajós által fog vezetetni. A gondolának evezői meg vannak aranyozva, maga a gondola virágokkal van megkoszorúva és aranyrojtókkal felékesítve; feneke a dogék egyik gazdag szőnyegével van bevonva; a gondola egyik végében egy óriás nagyságu orosz-lánt látni, mely körmei közt Savoya cimereit tartja; hátsó részében Velence tartomány szobra áll, mely Olaszországot egy koronával megkoronazza. E csoport előtt lesz a királyi trón menyezete. Ez Velence fiatal hajadonai által van himezve. A praefectus és hivatalnokai, a közégi tanács és a nemesség fogják a királyt gondoláikon követni, és a csónakok pámpája és fényével vetekednek a tulajdonosok egymással, melyek száma mintegy kétszáz lesz.

A „Triester Ztg.”-nak írják: „Kossuth ideérkezett, hogy a kormánynyal az ugynevezett magyar legio feloszlását szabályozza. Ő azon nézetben van, hogy az olasz-osztrák békekötés által megállapított megkegyelmezés azoknak, kik nem olasz alattvalók és a háboru kitörése előtt compromittáltak magukat, nem nyújt elegendő biztosítékokat, és most azon fáradozik, hogy a legio parancsnokával, Földvárival közösen, honfiai ügyének lehetőleg kedvező fordulatot adjon. — A bécsi követségre Azeglio marchese szolítottatott fel, de ez visszautasította. Most Delannayt emlegetik.”

Németország. A „Köln. Ztg.”-nak írja párisi levelezője: „Magyarországból a tudósítások igen kedvezőtlenek a kormányra nézve és ennek állása az országgyűléssel szemben igen nehéz lesz; Deák Ferenczet a leghívebb hívei is már elhagyták, és pártja befolyásának legnagyobb részét elvesztette; ha nem akarja befolyását egészen elveszíteni, feszültebb magatartást kell követnie. Austria újjaalakulása kedvezőtlen viszonyok közt veszi kezdetét. Az osztrákoknak legalább egy vigaszuk lehet, hogy tisztjei hajzata ezentul nem lesz közepén elvasztva; ily reform után egyidőre már megállapodhatni.”

Vilmos porosz király Monstier francia külügyministert és Benedetti francia követet Berlinben, a fekete sasrenddel díszítette fel.

Berlin, oct. 30. A „Nord. Allg. Ztg.” meg-hazudtolja a lapok híreit, a Porosz- és Svédország, valamint a Poroszország és Dánia közötti alkudozásokat illetőleg, egy szövetség kötésére nézve.

Spanyolország. Madridból érkező tudósítások mindinkább fenyegetőbbek és titokzatosabbakké lesznek. Minden oly menetet vesz, mintha a Pyrenaek mögött nagy csapás volna készülöben. Így sem titkolják el, hogy Izabella királynő helyzete kedvezőtlen és azt hiszik, hogy egy újabb forradalmi mozgalom Spanyolországban, habár eleinte ismét csak tisztán katonai jellemű volna is, ez egy-

szer nemcsak miniszterellenes, hanem egyenesen dynastiaellenes czélakra fog törni.

Norvég- és Svédország. Stockholm, oct. 24. A „Nat. Ztg.” így ír: „A skandináviai párt vezérei a három északi birodalom közlekedését Poroszországhoz, igen terhes föltelekhez kötik. Ez a skandináviai közlöny, a stockholmi „Aftonbladet”-ben „Skandinávia és Észak-Németország” című közrebocsátott cikkekkel kitűnik, annak végén az áll: „Csak ha Németország Dániának a dán Schleswiget ismét visszaadja, melyet erőszakkal magához ragadott, mely által azon nemzetiségi eszmét sértette meg, melyre hivatkozva most, mint politikai egység alakul, — ha felhagy ragadozó kezeit Skandinávia felé kiterjeszteni, — ha annyiszor tett ígértét, miszerint a politikai szabadságot behozza, valóítja, és ha ily módon ezen alapelvektől áthatótlan mutatja magát, melyeken a skandináviai népségek társadalmi rendje nyugszik, akkor, de csak is akkor, szabad ezen népeknek a megélt dolgok elfelejtésével készségüket nyilvánítani arra, hogy a német történetekkel a közös érdekek kölcsönös védelmére szövetséget készek kötni.”

A „France”-nak írják: „Az orosz sajtó néhány nap óta különféle alkalmakkal megkísérelte a finn nemzetiség kérdését a politikai láthatáron fölmerltetni. Midőn Svédország Finnlandot oda engedte Oroszországnak, egy kisded részét megtartotta magának, melyet Oroszország szintén szeretne birni, mivel akkor kitűnő kikötőket birna az északi tengeren, a hová eddigelé még nem lett kivezető út. A kis finn népek nagyobb részét Oroszország bírja, s ugy tesz, mintha ő volna a védőhatár mindazoknak, a kik ezen kis néppel egyesülhetnének, s e szerint jogot igényel a svéd kormány és a finn határ kerületek közt létező viszonyokba való beavatkoztatásához is. Ezek pedig szerencsének a svéd uralom alatt, mely igyekszik őket az európai polgárisodás áldásaiban részesíteni. Sikertelen is volt eddigelé az országot összeviszeza barangoló orosz úgynökök minden törekvése. Hanem ez nem veszi kedvét az orosz politikusoknak, azon hitben lévén, hogy Európa végre is el fogja hinni a finn kérdés létezését, mintán Oroszország egyre beszél efféle kérdéssről. Ujabb aggodalmakat okoz Dagmar dán hgnőnek az orosz trónörökösrel házasságra lépte. Ezen veszélyek elhárítása tekintetéből a három királyságbeli skandinávpárt véd- és dacfrizgít törekszik az észak-német szövetséggel eszközölni. Kétségkívül tény, hogy Blixen-Finecke, gr. Manderström valószínű utóda, rövid idő előtt Pomeraniában járt Bismarck gróffal ezen tárgy felett alkudozni. Ugy hallani, hogy XI. Károly királynak volt tudomása ezen lépésről.”

Görögország. Korfu, oct. 28. Görög tudósítások szerint a török sereg megverett. A török flotta a gárda egy részével 23 ára várattik Canabá. Epirusban Rodovicz mellett 200 keresztényen a török erőket megverte. Az epirusi keresztények megtámadták az adófizetést. Epirusban általános felkeléstől félnek. A valonai pénztárnok megöletett. Állítják, hogy a görög kormány elhatározta két tábor felállítását a török határszélek közelében. A porta és a görög kormány közötti viszonyok mindinkább lazulnak.

Az „Ind. Belge”-nek távirják: Odessán át Candiából oct. 24-ől kapott hírek jelentik, hogy Mustapha basa 18 ezer emberrel elfoglalta Kermiát. Mintán a helységekben előre halott, a felkelők által, négy óraig tartó csata után megverett.

Konstantinápoly, oct. 31. A candiai felkelők egy Brissánál vívott véres csata után a fegyvert letették és capituláltak. A hadi foglyok, köztőlük 3 magasabb rangu és 135 alsóbb rangu görög tiszt, a várakba küldettek. Candiában és Canabában kivégítettek. Holnap hozza meg a „Sultan” császári yacht Kiritli pasa hivatalos győzelmi jelentését.

Károly fejedelmet a görög patriarcha felavatta.

Konstantinápoly, nov. 1. A kandiai legutóbbi csatában 10,000 görög felkelő herczolt. 100 halottat vesztettek; a törökök szintén nagy veszteségeket szenvedtek. A sziget minden részéből érkeznek küldöttségek, melyek meghódolást jelentenek.

Oroszország. Sz. Pétervár, oct. 30. A tengerész-minister 16 1/2 millió meggazdálkodást tervez a fekete és csendes tengeri hajóhadak megszüntetése, a kaspi tengeri hajóraj redukálása, több kikötő, s az orosz hajók külföldi állomásainak megszüntetése által, egy görögországi és egy konstantinápolyi állomás kivételével; egyuttal ajánlja a központi igazgatás redukálását.

Mexiko. A „Patrie” írja: „Mexikóból sept. 20-ól kelteztett levél szerint az összes francia csapatok eltávózása legközelebb s egyszerre fog megtörténni. Bazaine összevonta a csapatokat, s képes lesz az idevonatkozólag érkezendő utasításokat azonnal végrehajtani. A nemzeti hadsereg szervezése már eléggé előrehaladt, hogy a juarista csapatokat ránczba szedhesse. A nemzeti hadsereg képes magát kellőleg megvédeni a juaristák ellenében. Mexikó lakossága el van rá szánva, hogy nem engedi többé az anarchiát fölülkerekedni, s nem enged magára prononciamentókat és guerillák által kormányt erőszakolni.”

Ujabb. A bécsi hivatalos esti lap nyilatkozik a kormány céljáról, kimondja, hogy az alkotmányviszály megoldása a kormány legelső feladata. A kormány azon uton halad, melyen eddig, s melynek célja a magyar korona országainak képviselőivel kiegyezni, a kormány elve, hogy a jogelődülés elve ellenkezik a politikai szabadsággal, s az utóbbi eseményekben a kormány intést lát a választott pálya gyors folytatására.

A magyar országgyűléssel a közügyek felletti tárgyalás megint folyamatba indul. Az országgyűlés albizottmányi tervjavaslat figyelemre méltó alapot szolgáltat az egyetértésre, az ország egyes részei összetartozásának eszméje ki van abban mondva s elismerve az alapul, hogy a monarchia fennállását biztosítani kell. A kormány feladata most

nézeteit teljes nyíltsággal a magyar országgyűlés elébe terjeszteni, hogy a fennebbi alapelvek következetesen átvive érvényre jussanak. A részek autonómiájának célja az egésznek erősítése. Ezen nézet más királyságok s országokra nézve is irányadó lesz, hol az országok autonómia szélesítésének szükségessége törvényes kifejezést nyer.

Az octoberi diploma igen fontos s becses elvei a nem magyar országok viszonyainak közösségére nézve — fel nem adhatók stb.

A „Wien. Ztg.“ közreadja Beust kőriratát, mely kifejezi, hogy Austria oly politikára határozta magát, mely senkit sem támad meg avagy nyugtalanít.

A „Debatte“ írja: „Nincs az a szellem-dús politikus, ki fel nem ismerné, hogy a Magyarország való kiegyezésnek meg kell előznie min-

den aktiót, különösen pedig a külügyi politika terén való aktiót, hogy ez sikerteljes lehessen. Ekkép főleg az országgyűlésnek, hogy a kabinetnek Magyarország irányában való kiegyezkedési törekvései, Beust bárónak a ministeriumban történt belépése által még erősbödést nyertek.“

A „Boh.“ is arról értesül, hogy a kormány-körökben Magyarország irányában az eddigieknél nagyobb engedelményekre való hajlam mutatkozik. „A magyar kérdésben — ugymond — jelentékeny fordulat állott be.“

A „Presse“ szerint pedig Prágában az is határozatba ment, hogy ő Felsége december hóban meglátogatja Buda-Pestet, a mi azon reményt kelti fel, hogy Felséges urunk saját legmagasb személyében fog befolyjni a kiegyezkedés művére. Vajha ez mindkét fél kielégítésével mielőbb siker-

rülne is, hogy rendezett viszonyoknak üdvendhető valahára hazánk s a birodalom, mely utóbbira nézve Magyarország kielégítése valóban hatalmi kérdés!

Távirati tudósítás a bécsi borszéről.

November 5-én: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 66.65. 5%. Metalliques 100 frt 59.65.—Bank-részvény 716.— Hitelintézeti részvény 200 forint 150.20. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2. kr 129.—. Ezüst 127.50. Cs. kir. arany 6.12 1/2. 1860. kölcsön 79.55.

October. 29-én: Földtehermentési kötvény magyarországi 68.— Erdélyi 62.80.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

4429. 1866.

(370)

(1—3)

Hirdetmény.

Marosvásárhely sz. kir. város közlése ezennel közzhírre teszi, miként ezen folyó év december hó 17-dik napján a tanácsbáz nagy terében, délelőtt 10 órakor nyilvános árverezés útján, jövő 1867 dik év Január 1 ső napjától kezdve az 1871-dik évi december utolsó napjáig terjedő időre, haszonbérbe adja a személtámvételi-jogot;—mírói vállalkozni kívánók előlegesen értesítenek, miként kötelesek az árverezés előtt 200 o. é. frt. bántpénzt az árverező bizottmány kezei közé letenni, e felett az idegenek erkölcsi magukviseléséről hiteles bizonyítványt, s közösen a helybeliekkel meg az árverezés megkezdése előtt a haszonbéri öszveg biztosítását jelző 1500 o. é. frtot felérő, törvényesen megbecsült, minden teher nélküli tűzmentes fekvő helyi birtok tulajdonosságát okmányilag törvényesen kimutatni;—s az árverezés bevégeztével ha haszonbérletnek esmeretend, azt saját kötelegén betábláztatni, vagy szelvény-nyel ellátott államkötelezvényben fektetett, de bérzei árban elfogadandó töképenzben; vagy végre készpénzben—mírói azonban kamat a városi közönség által nem fog fizetett.

Az árverezés bevégeztével haszonbérletnek esmerendett, bétett bántpénze a majorsági pénztárban szerződvény értelmében visszamarad, más árverezők azonban bántpénzüket az árverezés bevégeztével azonnal visszavesszük.

Az árverezés egyéb pontjait egész terjedelmükben, vállalkozni kívánók a tanácsbáz nagy terében előlegesen is megtekinthetik.

Az árverezés nyilvános lévén, semminemű írásbeli ajánlat (Offert) el nem fogadtatik.

M. Várárhely sz. kir. város tanácsának 1866-ban october 31-kén tartott üléséből. Szarvadi, s. k. jegyző.

4901 1866.

(371)

(1—3)

Hirdetmény.

Ns. Alsófehérmegye n. enyedi id. törvényszéke részéről közhírtul adatik, hogy 1866 szeptember 21-kén Tövisse végrendelet hátrahagyásával elhalt Missau Sándor hagyatékához tartozó 3427 frt. 82 kr-ra becsült kereskedésének általjában leendő törvényszéki elárvereztetése végrendeleti gyám és gondnok, tövisi Márton Fereacznak 1866. october 1-jén 4666. sz. hoz tett kérésére ezennel elrendeltetvén, annak fogantatására törvénynapul 1866. november hó 30-ka Tövisse tüzetteti ki.

Mírói vásárolni kívánók azon megjegyzéssel értesítenek, miszerint az erről felvett leltárt és becsült itt a hivatalos órákban betekinthetik, és hogy az elárverezendő kereskedés becsáron vagy azon feltűl s azon feltétellel fog eladatni, hogy vásárló a vételárnak felét azonnal, másik felét pedig 5% kamat és saját költségen betábláztatott fekvőnek zálogképpen lekötelessé mellett a vétel napjától számítandó egy esztendő lefolyása alatt ezen törvényszékhez befizetendő.

Ns. Alsófehérmegye id. törvényszékének N. Enyeden 1866. october 30-kán tartott üléséből.

Sz. 3827. 1866.

(372)

(1—3)

Hirdetmény.

Ns. Marosköz id. törvényszéke ezennel közhírré teszi, miszerint néhai gr. Lázár Mór medgyesfalvi földbirtokos örökösének kérésre következtében, máj napról és jelen sz. alatt kelt végzés által említtet gr. Lázár Mór hagyatékához tartozó öszves ingó és azon ingatlan vagyonok felett, melyek az 1853. évi július 18-kán kelt csönd-rend hatálya alatt lévő országokban vannak, a csöndeljárás alkalmazása elrendeltetett, perügyletűl ideiglenesen helyt lakó orsz. ügyvéd, Lázár Ádám, és helyettesűl országos ügyvéd, Szentmiklósy Károly, ideiglenesen, tömeg kezelűl pedig helyt lakó, Simon Lajos nevezetett ki.

Mi is mindazoknak, kik gr. Lázár Mór hagyatéká ellen, bármí jogezimen valami igényt vélnék érvényesíthetni, azon hozzáadással adatik ezennel tudtokra, hogy ezen igényeket a perügyletűl ellen intézendő rendes kereset alakjában 1867. február 15-ig oly bizonyosan jelentésk be, mivel ellenkező esetben bármí tulajdonosi, zálog, vagy elsőbbségi jogon alapult is legyen igényök, a csöndtárgyalásból ki fognak rekesztetni, s elvesztendik minden követelési jogait a csöndtömeg ellen.

Egyezersmind felszólíttatnak a hitelezők, hogy a közdös örökössei által kérelmezett vagyon átengedhetési jog előny fölötti tárgyalásra, a tömeggondnok és hitelezői választmány megválasztására 1867. mártius 19-kén d. e. 9. órakor ezen törvényszéknel jelenjenek meg, a meg nem égyezők irányában határozat csak is a büntető eljárás bevégezte után hozathatván, s hogy nevezett naponi választás a csönd-eljárás 44. §-sa alapján fog történni.

Ns. Marosköz id. törvényszékének M. Várárhelytől 1866. november 2-kán tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(288)

9/11

(10—12)

Ditmár R. Bécsben.

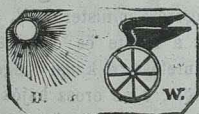
Europának legnagyobb Petroleum és Moderateur
LÁMPA-RAKTÁRA.

Daczára a magas ágonak az árak ninesenek fölemelve.

A Moderateur és Petroleum lámpák nem csak tartósság és olcsóságuk, de rendkívül csinos formájuk által is kiünnek.

Mindenféle lámpa üvegcséműk mér-sékelt árakon kaphatók.

Pesti raktárom készítményeim gyári áron adja szintén, csupán a vitelbér van reá számítva.

AZ ANATHERIN-SZÁJVIZ különleges hatása.

Dr. J. G. POPPTól Bécsben; előállítva dr. JANEL GYULA gyakorló orvos által.

A bécsi cs. k. orvosi egyetemen, meghatározva Rector magnificus dr. OPOLCZER tanár, szász udvari tanácsos, dr. KLETZINSKI, dr. BRANT, dr. KELLER nyak által sat.

Főleg a fogak tisztántartására szolgál. Vegytani tulajdonainál fogva feloldja a fogak körül és fogakról a nyálkát.

Különösen ajánlatik ennek használata evés után, mivel a fogak között maradt hús darabcskák a rothadásba menvén át, a fogak épségének ártanak és a szájban rossz illatot terjesztenek.

Azon esetekben midőn a fogakra borkó akar leülepedni, nagy előnyvel használhatatik, mivel a megkeményedést megakadályozza. Mert ha a fognak csak legkisebb pontocskája lepatton, az így megérintett fogba esontszú költözik, annak gyökerére megy és az egészséges fogat megrontja.

A fogaknak eredeti szőp színt visszaadja, mivel minden idegen ülepedést vegytanilag felold és eltünteti.

A mesterséges fogakat is igen hasznosan őrzi. Megtartja eredeti színökben, fényökben, megóvja a borkó leülepedésétől és minden rossz illatot eltávolít.

Nem csak gyengíti a fájdalmakat, melyeket az odvas és gyuladásban levő fogak okoznak, hanem a száj bennszű őrét is enyhíti.

Használva használ az Anatherin-Szájviz a foghús rothadás ellen és mint biztos hatályos enyhítő szer odvas fogak fájdalma ellen, nemkülönben fogfájalmaknál.

Az Anatherin-Szájviz könnyen, biztosan és minden utóféjdalom féltelme nélkül elmulasztja a fogfájalmat rövid idő alatt.

Igen becses az Anatherin-Szájviz a lehellet jó illata megtartásáért, úgy a lélekzetvétel és kilehelésnél, és ezen igen hasznos következksek beállanak a szájánk ezen vízzel naponkénti kiöblintése által.

Nem eléggé ajánlható a foghús taplósdása ellen. Ha az Anatherin-Szájvizet négy hétig az utasítás szerint használják, eltűnteti a beteg foghús halványágát és a legzebb roszaszínűvé változtatja.

Eppen oly hathatos az ingó fogaknál; egy nyavalya, melyben oly sok görvélyesek szenvednek, nemkülönben azoknál is előáll, kik előhaladt kortak lévén a foghúsak gyengülése beál.

Biztos szer az ANATHERIN-SZÁJVIZ a könnyen vérző foghús ellen. Ennek oka a fogfészek lágyságában rejlik. Ez esetben egy kemény fogkefét akép kell alkalmazni, hogy a foghús karcolódjék, mi által új életet idéztetik elő.

Fogtapasz, üres fogak tapasztására, ára 2 frt 10 kr.

Anatherin-fogpép, ára 1 frt 22 kr.

Nővény-fogpor, ára 63 kr.

HIZONÁNYOSOK:

Kolozsvárt: WOLFF J., dr. HINCZ Gy. és Engel J. gyógyszerárban. Tordán: Wolff gyógyszer. Szében: Müller gyógyszer. Zóhr, Steiner. Brassóban: Fabrik gyógyszer. Jekelius gyógyszer. G. Antal & C. Károly-Fehérvárt: Sander gyógyszer. Segesvárt: Misselbacher & Deutsch, Démián D. Besztercén: Dietrich és Fleischer. Décsen: Krémer Sámuel. Dévén: Bosniaki & Gergely. Medgyesen: Polbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógyszer. M. Vádrhelyt: Fogarasi D. és Bucher. Szászváron: Leonhardt, Büchler. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Weiss gyógyszer. Sz. Somlyón: R. Tarsa Ign. Kézi-Vádrhelyt: Nagy Jakab. Bözörményben: Lányi J. gyógyszerész. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N. Károlyban: Jelinek gyógyszer. Nyiregyháza: Bertalan gyógyszerésznél. Szinger-Várallyán: Gerber gyógyszer.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelytől, Dobray Nándornál S. Udvarhelytől, Barthos Domokosnál S. Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejevárt kapható:

KOLOZSVÁRI NAGY NAPTÁR

1867-dik évre.

Szerkesztette K. Papp Miklós. III-dik évfolyam.

Mellékletül Haynald Lajos, P. Szakácsi Vitus, Horváth Mihály arcképek, és Doré Gusztáv „Vízözön“ című remek genre-képe rézmetszethen.

Ára 1 forint.

A tudalom kérdése.

Beköszöntő beszéd, melylyel az erdélyi ev. reformatusok m. vásárhelyi főiskolájánál philosophiai tanszékét 1866 szeptember 5-kén elfoglalta

Szász Béla, tanár. Ára 30 krajczár.

A CHOLERA és ANNAK GYÓGYÍTÁSA HIDEG VIZZEL.

Rausse elvei szerint és saját tapasztalata után írta Hahn Tivadar.

II-dik kiadás.

Németből: Vélis Simon, viz-orvos, orvos-sebész, szülész és szemész.

Ára 50 krajczár.

(1—3)

Ujjonon nyitott vendéglő.

Alórt tisztelettel tudatja, hogy a REDOUTE-ÉPÜLET-BEN egy egészen ujjonon berendezett vendéglőt nyitott, hol is mindenféle izletes ételek és italok, pontos szolgálat mellett jutányos árban kaphatók.

Ebéd és vacsora havi bérleteket szintén jutányos árárt elfogad

Kolozsvárt, nov. hó 1866.

STADLER KÁROLY, vendéglős.

(343)

KLEIN WIEN

(Landstrasse, Rasumowsky-gasse N. 5. megrendelhetők.)

Könyvmű munkák, Levélre való pecsétek és levél borítékok ellátva domború préselt pecséttel.

Minták és árjegyzék ingyen.

(5—12)

„NŐI DIVAT“ raktár

nagy és kis mennyiségben

H. LEITNER

(Wien, Rothenburgstrasse Nro. 23. ersten Stock.)

Ajánlja a legújabb czikkkekkel duan ellátott RAKTÁRT, és pedig:

Téli felöltők (paletois)	9	30	40	50
Őszi felöltők (Mantel)	9	30	40	50
Téli felöltők	9	30	40	50
„köpenyek	60	100	150	200
„selyem köpenyek	60	100	150	200
„bársony köpenyek	75	120	180	240
„gyermek köpenyek	4	8	12	16

és mindenemű divat-cikket a legújanyosabban berendezett Vidéki megrendeűvek posai utánér, vagy az árak készpénzben be-
külde után a legpontosabban telerűitnek.

Minden megrendelések és megbízások

DEMJÉN LÁSZLÓ

könyv-, mű- és hangjegy-kereskedésében

KOLOZSVÁRT.

FŐPIACZ.

BÉCSI UJ

ZONGORÁK és HARMONIUMOK

a bécsi gyári áron jótállás mellett adatnak.

(369)

széles körű elterjedésű és a legújabb

nélkül teljesítenek.

két magyar hazai közlekező érdeklő irodalom előszeretettel van könyvkereskedésben képviselve.

hírlapokban bármely könyvkereskedés által hirdetett könyvek, képek, hangjegyek általam gyorsan szerezhetők meg.

(1—*)